

Az ezerarcú hős fuzionista portréi

Ázbej Kristóf képzőművész visszatér/t

GÁSPÁR ISTVÁN GÁBOR

A különböző utak olykor átfedik, keresztezik egymást, gazdagítják a formát: a mű, és a hozzá vezető út – látszólagos ellentétpárok; a mű önálló életet él, függetlenedik az alkotó(k)tól. Felfedezés – megannyi sorstörténet. Az örmény gyökerű Ázbej Kristóf is belekerült a „forgatagba”... Párizs a találkozások városa: a nemzeti kultúrák keveredésének elkerülhetetlen színtere. Párizs – olvasztótégely. Belemerülés. Az utcán, a forgatagban, nem szellemekkel, hanem eleven lényekkel találkozh(at)unk. Elmerülni, kiválni. Sodródás, elkalandozás, az önveszejtés határáig – vagy még tovább...

Stációk.

A nyolcvanas évek végén, amikor épp’ Párizsban láttam az előbbre lépés, a felemelkedés lehetőségét, de a rendszerváltozás „szele” haza sodort: ma már tudom, ez volt az igazi kaland; s látom, hogy a honvágy, a hazai (el) ismertség az – egykor irigyelt, csodált – „emigránsokat” is visszatéríti a kiindulópontra. Gyökereinket keressük? – Miközben újra és újra elindulunk, el, kalandozunk; Párizs: elmerülni újra, meg újra.

Ázbej Kristóf is végig jár(hat)ta ezt az utat; egyénisége, egyéni látásmódja napjainkban is kiemeli az alkotók hosszú sorából; önmagát meg is különbözteti – látásmódja, nyelvezte a montázs technika alapjaiból táplálkozik –, a szintézisre épülő új formanyelvnek, képzőművészeti irányzatnak nevet is adott: „fuzionizmus”...

Emlékszem, hogy a magyarországi rendszerváltozás szüleimet is elbizonytalanította; jó apámban előhozta az ’56-os emlékképeket. Ezért azt javasolta az egyik rövid telefonbeszélgetésünk alkalmával, hogy maradjak Párizsban. Tudta, van munkám, s az egyik barátomnál, Galgóczi Róbert üvegszobrásznál (Gentilly-ban) lakom – biztonságban vagyok. Egy ’56-os magyar egy építési vállalkozónál dolgoz(hat)tam; a magyarok valamiért ebben a szakmában jeleskedtek, sokan meg is gazdagodtak. Bizsu nem tartozott a jómódúak közé, de nagy szíve volt. – Ha megérkeztem, mindig

adott munkát; így néhány hét alatt megkereshettem azt a pénzt, amiből Magyarországon egy évig is kihúzhattam – szabadon úszhattam, lapokat alapíthattam. Majd ismét Párizsban kalandoztam. (Ez persze sokakat idegesített. – Miből él? – firtatták.)

Természetesen tudjuk, a szó elsodor, szerepekbe ragad, ellened fordul, csapdákat rak eléd, elém, élénk... – Nem tehetünk úgy, hogy nem tudjuk: „a cselekvés útja megnyílhat, vagy elzárulhat...”

Az egyik párizsi „kirándulásom” izgalmasan indult, megérkezésemkor tudtam meg, hogy nincs szállásom, Robi kivágta magát – „megoldjuk...” –, és elvitt Ázbej Kristófhöz Bagneux-be; megjegyezte, néhány nap múlva jelentkezik, majd elszetett, de azon a nyáron már nem találkoztunk. Kristófnál ragadtam, maradtam – a Musée X-Point-Zero lakója lettem/voltam. Közben persze – reggel nyolctól, délután ötig – Párizsban dolgoztam, falat csiszoltam, festettem, jóformán csak aludni jártam Bagneux-be; mégis sokat láttam: sodródás, elkalandozás, elmerülni és kiválni... Új élmények, új arcok. Ez a történet ma már kultúrtörténeti jelentőséggel, töltéssel is bír. Akkor csupán egy jó ötletnek tűnt, hogy Kristóf postaládáján egy „Musée X-Point-0” felirat volt olvasható, és a földszinti két szobás lakás falait egybefüggő óriáskollázs fedte... – ráadásul a Mű (akkor, majd 25 esztendeje) még növésben volt. Izgalmassá az tette, hogy egyes elemei önálló töltéssel bírtak, megidéztek a valóságot. A kép rétegei elmélyítették a látnivalót, értelmet adva az anyagok halmazának. Az újabb elemek révén az alkotás terjeszkedni kezdett a „lakásban” és – megváltoztatta a környezetet – önálló életre kelt: új dimenzió/k.

Időközben ötven négyzetméteresre nőtt „időkapszula” – a tervek szerint – szintén hazaköltözik.

Ázbej Kristóf képzőművész visszatér/t: *Az ezerarcú hős fuzionista portréi* (*The Fusionist Portraits of the Hero with a Thousand Faces*) címmel mutatja be digitális technikával készített férfi és női arcképeit Magyarországon (például: Budapesten, Salgótarjánban) vagy Szlovéniában (Lendván, a *Hegyvidéki távlatok* című csoportos kiállítás keretében).

Az emberi kaland fontos, feladat az emlékezés, az emlékeztetés: a kultúrák közti párbeszéd, egymás megértése – vannak közös értékeink; ott voltunk, ott vagyunk a nemzetközi élvonalban. Ázbej Kristóf évtizedekig dolgozott azon, hogy létrehozzon egy alapvetően új formanyelvet. Felismerte és integrálta a digitális világ határtalan eszköztárát is. Úgy tűnik, fáradozása nem volt hiába való. Csáji Attila képzőművész, a Magyar Művészeti Akadémia alelnöke is elismerően fogadta/méltatta (a budapesti Tat Galériában) az ezerarcú hős fuzionista portréit: „...olyan művészt ismertem meg Kristófbán, akiben együtt él egy mély emberi érzékenység, az új mediális kutatások iránti nyitottság és a kultúrának az a felfogása, ami velem is rokon. Itt állunk Ázbej Kristóf tárlatán, melyen arcok sokasága néz ránk, arcok gyűrűjébe kerülünk, s az egyes arcok mögött újabb portrék bukkannak fel, az átértelmezés bódító gazdagságában.”

Ébredj fel, és küzdj az álmodért. A kihívást vállalnunk kell nekünk is. Mert tudjuk: „Szabadon szolgál a szellem” – a régi Eötvös Collegium jelszavát idézem; itt, Magyarországon, ahol fáj a szó: kísért a múlt. A mű, és a hozzá vezető út – látszólagos ellentétpárok; a mű önálló életet él, függetlenedik az alkotótól – megannyi sorstörténet. Az örmény gyökerű Ázbej Kristóf is belekerült a „forgatagba”...

Ázbej Kristóf (1953, Budapest) grafikus, multimédia projektervező művész. Párizsban és Budapesten él. Munkái 1973-tól jelennek meg kiállításokon, kiadványokban. 1983-ban a franciaországi Bagneux-ben (6 r Bas Coquarts 92220 BAGNEUX) megalapítja a Musée X-Point-Zéro galériát. Honlap: <http://spiralsyn8society.free.fr>

Ázbej Kristóf festménye

